

## ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

**С. А. ВЛАСЮК**, кандидат економічних наук

**М. І. ТИХОВСЬКИЙ**, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)

**І. Ю. ЛЕБІДЬ**, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)

**В. О. ЗАЯРНА**, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти  
Уманський національний університет садівництва

*Розглянуто державну підтримку аграрного сектору як важливу складову економічної та соціальної політики України, яка необхідна для забезпечення стабільності, безпеки та процвітання нації. Охарактеризовано функціонування державної підтримки аграрного сектору економіки України та відповідні програми фінансової допомоги. Запропоновано для ефективності фінансового забезпечення агробізнесу посилити та розширити програми державної допомоги для розвитку сільськогосподарських підприємств*

**Ключові слова:** фінансування, аграрний сектор, фінансове забезпечення, державна підтримка, агробізнес, аграрний сектор, воєнний стан.

**Постановка проблеми.** Питання ефективного здійснення державного регулювання аграрного сектору економіки України має комплексну структуру та багатовимірний рівень. Його характеристики історично і систематично визначали особливості розвитку національного сільського господарства та істотні відмінності в цілях регуляторної політики в порівнянні зі стандартним підходом світової практики управління аграрною сферою в розвинених країнах. Через призму статистики та моніторингу динаміки змін аналізованого середовища вивчення системи державного регулювання сільського господарства є основою для знаходження найбільш ефективного напрямку не лише його розвитку, а й розвитку національної економіки. З початком війни на території України та введення воєнного стану державне регулювання аграрного сектору як основного важеля економічного розвитку, що забезпечує продовольчу безпеку країни, стає вирішальним для захисту держави. Важливість створення ефективних інструментів для довгострокової підтримки та відродження галузі стає важливішою, ніж будь-коли.

**Аналіз останніх досліджень.** Питання державного фінансового забезпечення аграріїв України та розвитку аграрної сфери в цілому висвітлюють в працях науковців, які мають значні надбання щодо аналізу функціонування та фінансування вітчизняного аграрного сектору. Зокрема, Бондаренко Н. В. [2–4], Бечко П. К. [1–3, 8], Власюк С. А. [2–5, 10], Колотуха С. М. [4, 6], Кустріч Л. О.

[11], Мальований М. І. [3, 4], Мельник К. М. [6, 7], Непочатенко О. О. [1, 4], Пономаренко О. В. [6], Прокопчук О. Т. [7, 8], Улянич Ю. В. [9] та ін. Проводячи дане дослідження, варто зазначити, що події у сфері державного фінансування агробізнесу постійно зазнає змін, тому потребує регулярного та систематичного аналізу для забезпечення його сталого розвитку та стратегії на майбутнє вдосконалення.

**Методика досліджень.** Теоретико-методологічним підґрунтям проведеного дослідження є праці вчених науковців та практиків, у сфері державного фінансування аграрного бізнесу, а саме фінансово-кредитного забезпечення товаровиробників аграрної сфери України. Під час дослідження було використано загальнотеоретичні методи: графічний, систематичний, аналітичний та абстрактно-логічний.

**Мета дослідження.** Обґрунтувати теоретичні та методологічні засади державної фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств та розробити практичні рекомендації щодо їх вдосконалення.

**Результати досліджень.** Актуальність державної підтримки аграрного сектору в умовах воєнного стану не може бути переоцінена. Це життєво важливий захід для забезпечення продовольчої та економічної безпеки країни, підтримки соціальної стабільності та збереження експортного потенціалу. Ефективна державна підтримка дозволяє аграрному сектору України не лише вижити в умовах кризи, але й продовжувати робити значний внесок у національну економіку та добробут населення.

В умовах воєнного стану аграрний сектор України стикається з безпрецедентними викликами, що загрожують його функціонуванню та стабільності через підвищені ризики, зокрема руйнуванням інфраструктури, втратою врожаю та проблемами з постачанням ресурсів та зниженням виробництва аграрної продукції та пов'язані з цим втрати робочих місць. В цих умовах, державна підтримка сприяє їх ефективному та раціональному використанню, забезпечуючи оптимальне розподілення та використання ресурсного потенціалу аграрного сектору.

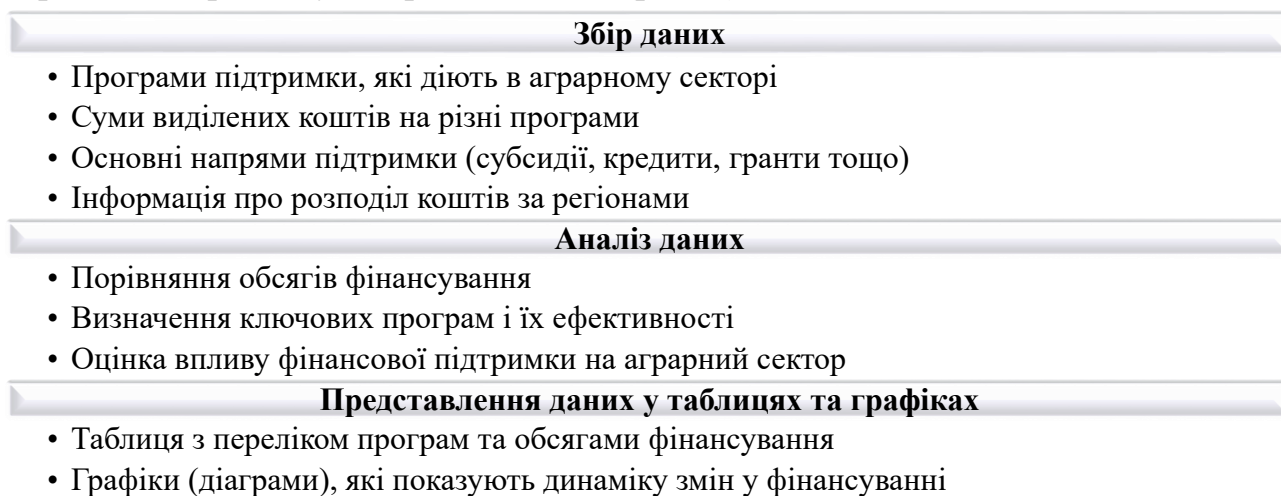
Зараз для залучення коштів аграрії використовують переважно власні кошти, що в теорії та на практиці є необґрунтованим. Однак для ефективного та сталого виробництва вони повинні отримувати банківські кредити. Проте протягом останніх років суб'єкти сільськогосподарського виробництва значно зменшили активність на кредитному ринку через дуже обмежені можливості отримання кредитних ресурсів. Хоча власноруч залучені кошти для господарської діяльності становлять значну частку, їх все ж недостатньо для розширення відтворення селянами та збільшення виробництва сільськогосподарської продукції [1].

Сучасні реформи вітчизняного АПК спрямовані на створення міцного механізму реалізації одного з основних видів діяльності – сільського господарства. Сільське господарство є основою національної продовольчої безпеки та однією з важливих складових національної безпеки У процесі

трансформації ми повинні правильно зрозуміти ключові моменти для формування сильної та динамічної сільськогосподарської системи [2].

Державна підтримка аграрного сектора України повинна бути спрямована на підвищення їх прибутковості, забезпечення населення якісною продукцією, зростання обсягів експорту та ін. Результативність державної фінансової політики полягає в тому, що вона виступає механізмом і одним із елементів мотивації для розвитку високопродуктивної праці та більш раціонального використання всього ресурсного потенціалу. Пріоритет аграрної галузі є беззаперечним, оскільки містить вагомий економічний потенціал, що є основою для продовольчої та економічної безпеки країни [3].

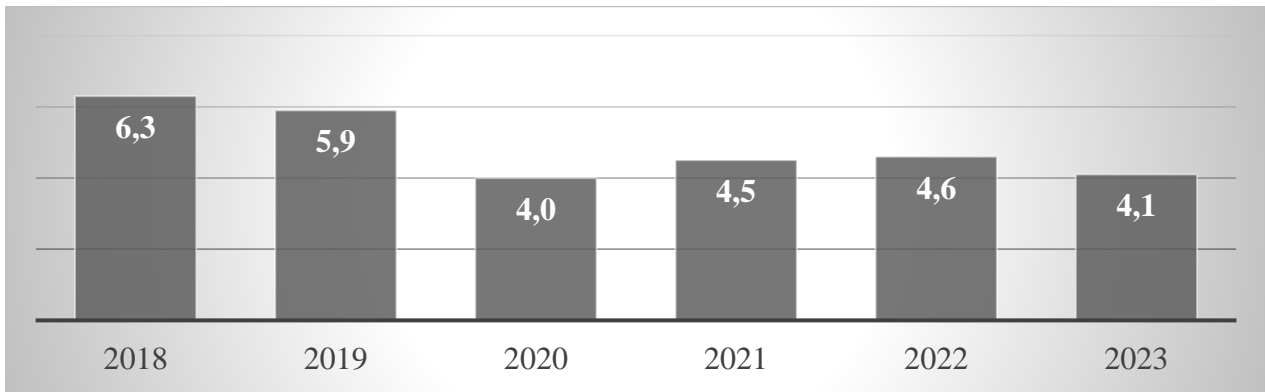
Зазвичай, для аналізу державної фінансової підтримки аграрного сектору України використовують різні підходи (рис. 1).



**Рис. 1. Інституційні засади провадження аналізу державної підтримки аграрного сектору**

Поточна ситуація у функціонуванні сільськогосподарського сектору економіки, її особливості та наслідки чинять негативний вплив на розвиток аграрної сфери та загрожують національній та глобальній продовольчій безпеці. Проблеми, з якими стикаються агровиробники України через повномасштабне вторгнення росії, беспрецедентні. Агробізнес зазнає величезних збитків, і питання підтримки фермерів має першорядне значення.

В результаті воєнних дій було знищено близько 30 % всього потенціалу сільськогосподарського сектору, і зайнято майже 20 % сільськогосподарських угідь. Великі площі заміновані або забруднені вибухівкою. Тому як ніколи актуальним є питання фінансування та підтримки сільгоспвиробників [12]. Наразі, державна підтримка сільського господарства набуває все більшого значення, і виступає дієвим стратегічним інструментом, який суттєво підвищує конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції в умовах глобальних викликів (рис. 2). Державна підтримка аграрного сектору може зазнавати змін у період воєнного стану з кількох причин.



**Рис. 2. Динаміка виділення держпідтримки підприємствам АПК, 2018–2023 рр, млрд грн**

Зменшення такої підтримки зумовлене переорієнтацією бюджетних ресурсів на військові потреби та безпеку, економічними труднощами, пов'язаними з війною, та іншими факторами. Нижче наведено основні причини та наслідки зменшення державної підтримки аграрного сектору в умовах воєнного стану:

- переорієнтація бюджетних витрат – значна частина державного бюджету спрямовується на фінансування оборонних і безпекових заходів, що зменшує доступні ресурси для підтримки аграрного сектору;

- зниження державних доходів – економічний спад, викликаний війною, призводить до зниження податкових надходжень, що обмежує можливості держави фінансувати підтримку аграріїв;

- порушення логістичних ланцюгів – військові дії можуть перешкоджати нормальному функціонуванню логістичних ланцюгів, ускладнюючи постачання ресурсів та експорт аграрної продукції, що впливає на ефективність державних програм підтримки;

- зниження інвестицій – нестабільність і ризики, пов'язані з війною, можуть призводити до зменшення як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій у аграрний сектор, що впливає на фінансову підтримку з боку держави.

Зменшення державної підтримки аграрного сектору в умовах воєнного стану має серйозні наслідки для економіки та продовольчої безпеки країни. Важливо, щоб уряд знаходив баланс між фінансуванням оборонних потреб і підтримкою критично важливих секторів економіки, таких як аграрний сектор, для забезпечення стабільності та добробуту населення.

Загалом аграрний сектор є каталізатором розвитку ринкової економіки України, а його продукція становить більшу частину експорту, що ставить Україну на перше місце в міжнародних рейтингах. Це також висококонкурентна галузь із багатьма незалежними підприємствами, які успішно працюють, створюючи нові робочі місця. Це галузь матеріального виробництва, яка має важливе значення в забезпеченні продукцією населення і сировиною промисловості. Сталий розвиток сільського господарства та тваринництва України залежить від масштабного землекористування, гарних природних умов та працьовитості українського народу.

Нині, перспективним напрямком стратегічної модернізації галузі має стати збільшення обсягів переробки сільськогосподарської сировини в Україні. Адже, суб'єкти підприємницької діяльності аграрної сфери є досить потужними і конкурентоспроможними товаровиробниками, які можуть самостійно розширювати обсяги виробничого потенціалу, при цьому інвестуючи у власні переробні потужності.

Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 300 «Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у Державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам та іншим виробникам сільськогосподарської продукції» [13].

Даний порядок розширює сферу державної підтримки фермерів, внесених до Державного аграрного реєстру, і збільшує розмір виплат. Зокрема, бюджетні кошти передбачені за наступними напрямками та в наступних обсягах:

- фермерам, які обробляють до 120 га сільськогосподарських угідь, буде надана бюджетна субсидія в розмірі 1 га. Розмір збільшився з 3,1 тис. грн до 4 тис. грн на гектар;
- окрема бюджетна субсидія на 1 га для фермерів з деокупованих територій та територій, де завершилися бойові дії. Сума підтримки становить 8 тис. грн за 1 га;
- спеціальна бюджетна субсидія на утримання великої рогатої худоби (корів) у всіх сферах продуктивності. Фермери, які мають від 3 до 100 корів, можуть отримати 7 тис. грн на голову;
- спеціальна бюджетна дотація на утримання маточного поголів'я кіз та/або овець. Розмір допомоги становить 2 тис. грн на одну голову для тих, хто годує від 5 до 500 голів кіз та овець.

Заявка на бюджетну підтримку подається в Державний аграрний реєстр після публікації оголошення про початок прийому з початку травня до кінця червня 2024 року [14].

Кредити за програмами Міністерства аграрної політики та продовольства України, тобто програмою «Доступні кредити 5-7-9», дуже розповсюджені серед сільськогосподарських підприємств. Вона полегшує доступ до банківських кредитів для малих та середніх агровиробників. Аграрії можуть отримати кредити на суму до 90 млн грн. Позики пропонуються за ставкою 5–9 % річних, залежно від категорії позики та комерційних організацій.

Так, з початку 2024 року 6 970 агрогосподарств отримали 45,6 млрд гривень банківських кредитів на розвиток. З них за програмою «Доступні кредити 5-7-9» – профінансовано 4 170 господарств на 19,3 млрд гривень.

За різними програмами найбільшу кількість кредитів отримали у Київській області – 13,1 млрд грн для 650 агровиробників; у Кіровоградській області виділено 2,9 млрд грн для 856 господарств; у Дніпропетровській області 2,8 млрд грн одержали 517 підприємств; 271 аграрій Тернопільської області отримав 2,7 млрд грн; на Львівську область виділено 2,7 млрд грн для 420; у Вінницькій – 2,6 млрд грн для 659 аграріїв; Полтавська – 2,4 млрд грн для 392; Одеська – 2,4 млрд грн для 576.

За програмою «Доступні кредити 5-7-9» найбільший обсяг отримали підприємства Київської області – 2,48 млрд грн для 387 господарств; у Кіровоградській області отримали 1,9 млрд грн для 559 агропідприємств; Вінницька область одержала 1,78 млрд грн для 415; у Харківській області для 265 аграріїв виділено 1,7 млрд грн; Одеська – 1,4 млрд грн для 372; Дніпропетровська – 1,1 млрд грн для 260; Волинська – 1,1 млрд грн для 221.

Уряд також запровадив грантову програму «єРобота», яка підтримує малий та середній бізнес з 1 липня 2022 року. Її перевагою є те, що кожен може створити або розвивати свій власний бізнес за такими напрямками: «Своя справа», «Свій сад», «Своя теплиця», «Новий рівень». Гранти надаються на суму не більше 70 % від вартості проекту, що не має перевищувати 10 млн грн. Заявники повинні профінансувати не менше 30 % вартості проекту самостійно або за рахунок кредитних коштів. Обов'язковою умовою є найм необхідної кількості робітників. Для садів мають бути 5–10 постійних та 125–425 сезонних працівників в залежності від назви насаджень. Для теплиць цей показник повинен бути не менше 4 постійних і 10 сезонних з гектара. Так, в рамках даної програми з початку 2024 року Уряд вже виплатив 155,1 млн грн 39 виробникам. Зокрема, 28 господарствам було виплачено 106,6 млн грн. Ще 48,5 млн грн одержали 11 виробників на теплиці. З початку дії програми 195 організаціям було виплачено 860,1 млн грн. Зокрема, 153 господарства отримали 643,7 млн грн на розвиток садівництва, ягідництва та виноградарства, а ще 42 підприємства отримали 216,4 млн грн на теплиці [15].

Варто відмітити, що у 2024 році передбачено такі державні програми підтримки аграріїв:

- компенсація вартості сільськогосподарської техніки (1 млрд грн) (Постанова КМУ від 01 березня 2017 року №130);

- підтримка сільськогосподарських товаровиробників, які використовують меліоровані землі (200 млн грн) (Постанова КМУ від 11 жовтня 2021 року №1070);

- підтримка фермерських господарств – 3,5 млн грн (Український державний фонд підтримки ФГ) (Постанова КМУ від 25 серпня 2004 року №1102);

- підтримка фермерських господарств та інших виробників сільськогосподарської продукції (Постанова КМУ від 16 серпня 2022 року № 918);

- надання пільгових кредитів за програмою «5-7-9»

- програма підтримки дрібних, малих та середніх фермерів, які обробляють землю до 500 га (Постанова КМУ від 16 лютого 2022 року №125) [16].

Поточна ситуація у функціонуванні аграрного сектору України є надзвичайно складно. Наслідки повномасштабного вторгнення росії спричинили безпрецедентні збитки аграрному бізнесу. Втрата значної частини сільськогосподарських угідь, їх замінування та забруднення вибухівкою ставлять під загрозу як національну, так і глобальну продовольчу безпеку. З метою підтримки агровиробників, уряд України здійснює ряд заходів, серед яких

розширення програм державної підтримки та збільшення фінансової допомоги фермерам. Зокрема, постанова № 300 та бюджетні субсидії, що спрямовані на відновлення потенціалу аграрної сфери та стимулювання розвитку фермерських господарств. Важливу роль відіграють кредитні програми, а саме, «Доступні кредити 5-7-9», які полегшують доступ до фінансування для мікро- та малого бізнесу; урядова грантова програма «Робота», що сприяє розвитку малого та середнього бізнесу, зокрема в галузі садівництва та теплиць. Ці заходи є критично важливими для стабілізації аграрного сектору та забезпечення його подальшого розвитку в умовах воєнного часу.

**Висновки.** Отже, державна підтримка аграрного сектору в умовах воєнного стану є критично важливою для забезпечення продовольчої безпеки та стабільності економіки України. У відповідь на виклики, спричинені війною, уряд впровадив комплекс заходів, спрямованих на підтримку аграріїв. Основні заходи включають надання субсидій і грантів для покриття виробничих витрат, пільгове кредитування, а також компенсацію збитків від втрат врожаю та руйнування інфраструктури. Важливу роль відіграє матеріально-технічна допомога, включаючи постачання критичних ресурсів і ремонт техніки. Крім того, створення логістичних ланцюгів та здійснення державних закупівель сприяють стабільному постачанню аграрної продукції на ринки. Значна увага приділяється юридичній та консультативній підтримці, а також спрощенню регуляцій для полегшення доступу до державних програм. Інституційна підтримка через координаційні центри і залучення міжнародної допомоги також відіграють важливу роль у забезпеченні ефективності цих заходів. Ця багатовекторна підтримка дозволяє аграрному сектору зберегти стійкість і продовжувати відігравати ключову роль у забезпеченні економічної та продовольчої безпеки України під час воєнного стану.

### **Література:**

1. Непочатенко О. О., Бечко П. К., Барабаш Л. В. Напрями оптимізації державної підтримки аграрних товаровиробників. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2018. Вип. 92. С. 18–32.
2. Бечко П. К., Барабаш Л. В., Власюк С. А., Бондаренко Н. В. Напрями вдосконалення фінансово-кредитної підтримки фермерських господарств. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2018. Вип. 93. С. 5–20.
3. Мальований М. І., Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Власюк С. А., Кобилянський М. О. Регуляторні механізми державної фінансової підтримки впливу на фінансові результати діяльності сільськогосподарських підприємств. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2019. Вип. 95. С. 80–98.
4. Непочатенко О. О., Мальований М. І., Власюк С. А., Колотуха С. М., Бондаренко Н. В. Особливості фінансово-кредитного забезпечення товаровиробників аграрної сфери України. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2022. Вип. 100. С. 197–208.
5. Власюк С. А. Фінансово-кредитне забезпечення сільськогосподарських товаровиробників в умовах євроінтеграційних процесів. *Збірник наукових праць*

*Уманського національного університету садівництва*. 2016. Вип. 89. Ч. 2. С. 183–191.

6. Колотуха С. М., Мельник К. М., Пономаренко О. В. Проблеми фінансово-кредитного забезпечення аграрного сектору економіки. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2021. Вип. 98. С. 123–134.

7. Гузар Б. С., Прокопчук О. Т., Мельник К. М. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку аграрного сектору національної економіки України. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2019. Вип. 94. С. 141–160.

8. Бечко П. К., Прокопчук О. Т. Оцінка сучасного стану фінансового забезпечення підприємств аграрної галузі. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2017. Вип. 90. С. 46–61.

9. Улянич Ю. В., Гвоздей Н. І. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2016. Вип. 88. С. 142–150.

10. Власюк С. А. Альтернативні форми фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2016. Вип. 88. С. 219–230.

11. Кустрич Л. О. Управління фінансовим забезпеченням інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2020. Вип. 97. С. 157–168.

12. Канцурак В. Внаслідок повномасштабної війни було знищено близько 30 % усього потенціалу агросектору. *Міністерство аграрної політики та продовольства України*. Режим доступу: <https://minagro.gov.ua/news/viktor-kantsurak-vnaslidok-povnomasshtabnoi-viiny-bulo-znyshcheno-blyzko-30-usoho-potentsialu-ahrosektoru>. (дата звернення: 30.05.2024).

13. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам та іншим виробникам сільськогосподарської продукції. *Офіційний вебпортал парламенту України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2022-п#Text> (дата звернення: 30.05.2024).

14. Уряд розширив напрями підтримки для фермерських господарств. *Міністерство аграрної політики та продовольства України*. Режим доступу: <https://minagro.gov.ua/news/uriad-rozshyryv-napriamy-pidtrymky-dlia-fermerskykh-hospodarstv>. (дата звернення: 30.05.2024).

15. Ще 8 агрогосподарств отримали 35 млн гривень грантової підтримки на сади і теплиці. *Міністерство аграрної політики та продовольства України*. Режим доступу: <https://minagro.gov.ua/news/shche-8-ahrohospodarstv-otrymaly-35-mln-hryven-hrantovoi-pidtrymky-na-sady-i-teplytsi>. (дата звернення: 30.05.2024).

16. Програми підтримки аграрного сектору на 2024 рік. *Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин*. Режим доступу: <https://agro.od.gov.ua/2024/03/21/programy-pidtrymky-agrarnogo-sektoru-na-2024-rik/>.

## References:

1. Nepochatenko, O. O., Bechko, P. K., Varabash, L. V. (2018). Directions of optimization of state support for agricultural producers. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, issue 92, pp. 18–32. [in Ukrainian].



2. Bechko, P. K., Barabash, L. V., Vlasiuk, S. A., Bondarenko, N. V. (2018). Directions of improvement of financial and credit support of farms. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, issue 93, pp. 5–20. [in Ukrainian].
3. Malovanyi, M. I., Bechko, P. K., Bondarenko, N. V., Vlasiuk, S. A., Kobylanskyi, M. O. (2019). Regulatory mechanisms of state financial support influence on financial results of agricultural enterprises. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, issue 95, pp. 80–98. [in Ukrainian].
4. Nepochatenko, O. O., Malovanyi, M. I., Vlasiuk, S. A., Kolotukha, S. M., Bondarenko, N. V. (2022). Features of financial and credit support of agricultural producers in Ukraine. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, issue 100, pp. 197–208. [in Ukrainian].
5. Vlasiuk, S. A. (2016). Financial and credit support of agricultural producers in the context of European integration processes. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, issue 89, pp. 183–191. [in Ukrainian].
6. Kolotukha, S. M., Melnyk, K. M., Ponomarenko, O. V. (2021). Problems of financial and credit support of the agrarian sector of the economy. *Collection of scientific papers of Uman National University of Horticulture*, issue 98, pp. 123–134. [in Ukrainian].
7. Huzar, B. S., Prokopchuk, O. T., Melnyk, K. M. (2019). Innovation and investment support for the development of the agricultural sector of the national economy of Ukraine. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, issue 94, pp. 141–160. [in Ukrainian].
8. Bechko, P. K., Prokopchuk, O. T. (2017). Assessment of the current state of financial support of agricultural enterprises. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, issue 90, pp. 46–61. [in Ukrainian].
9. Ulianych, Y. V., Hvozdey, N. I. (2016). Financial support of investment activity of agricultural enterprises. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, issue 88, pp. 142–150. [in Ukrainian].
10. Vlasiuk, S. A. (2016). Alternative forms of financial support of agricultural enterprises. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, issue 88, pp. 219–230. [in Ukrainian].
11. Kustrich, L. O. (2020). Management of financial support of innovative activity of agricultural enterprises. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, issue 97, pp. 157–168. [in Ukrainian].
12. Kantsurak, V. As a result of the full-scale war, about 30 % of the total potential of the agricultural sector was destroyed. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. Retrieved from: <https://minagro.gov.ua/news/viktor-kantsurak-vnaslidok-povnomasshtabnoi-viiny-bulo-znyshcheno-blyzko-30-usoho-potentsialu-ahrosektoru>. (accessed 30/05/2024). [in Ukrainian].
13. Official web portal of the Parliament of Ukraine. On Approval of the Procedure for the Use of Funds Provided for in the State Budget to Support Farms and Other Agricultural Producers Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2022-п#Text>. (accessed 30/05/2024). [in Ukrainian].
14. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. The government has expanded the areas of support for farmers. Retrieved from: <https://minagro.gov.ua/news/uriad-rozshyryv-napriamy-pidtrymky-dlia-fermerskykh-hospodarstv>. (accessed 30/05/2024). [in Ukrainian].

15. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. Another 8 farms received UAH 35 million in grant support for gardens and greenhouses. Retrieved from: <https://minagro.gov.ua/news/shche-8-ahroshospodarstv-otrymaly-35-mln-hryven-hrantovoi-pidtrymky-na-sady-i-teplytsi>. (accessed 30/05/2024). [in Ukrainian].

16. Department of Agrarian Policy, Food and Land Relations. Agricultural sector support programs for 2024. Retrieved from: <https://agro.od.gov.ua/2024/03/21/programy-pidtrymky-agrarnogo-sektoru-na-2024-rik/>. (accessed 30/05/2024). [in Ukrainian].

### *Annotation*

***Vlasiuk S. A., Tykhovskiy M. I., Lebid I. Yu., Zaiarna V. O.***

***State financial support for the agricultural sector of Ukraine under martial law***

*The article considers the state support of the agricultural sector as an important element of Ukraine's economic and social policy necessary to ensure the stability, security and prosperity of the state. Under martial law, the agricultural sector of Ukraine faces unprecedented challenges that threaten its functioning and stability due to increased risks, in particular the destruction of infrastructure, crop losses, resource supply problems, the decline in agricultural production and associated job losses. I found that. Currently, it is determined that farmers are mainly using their own funds to raise money, which is irrational, both theoretically and practically. The modern reform of the native agro-industrial complex is aimed at creating a powerful mechanism for the implementation of agriculture, which is one of the main activities.*

*This article characterizes the functions of state support for the agricultural sector of the Ukrainian economy and related financial support programs. State support programs for the agricultural sector may vary in scope, focus and specific measures. In 2024, state support programs for farmers are envisaged, including compensation for the cost of agricultural machinery, support for agricultural producers using landfills, support for farms, support for agricultural producers such as farms, soft loans through the 5-7-9 program, and support for small and medium-sized farmers plowing up to 500 hectares of land. Since the agricultural sector plays an important role in the economies of many countries, including Ukraine, strengthening state assistance programs for the development of agricultural enterprises and support for expansion contribute to the stability of this sector, stimulate investment and create jobs in rural areas.*

***Key words:*** *funding, agricultural sector, financial support, state support, agribusiness, agricultural sector, martial law*